

Chlumec nad Cidlinou

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Hradec Králové

Nadmořská výška: 223 m n. m.

Počet obyvatel: 5 382

Adresa URL: www.chlumecnc.cz

Okres: Hradec Králové

GPS souřadnice: 50.154404N, 15.460262E

První pís. zmínka: 1235 (789 let)

PSČ: 503 51

Historie obce Chlumec nad Cidlinou

První písemná zmínka o Chlumci pochází z roku 1235, kdy se v několika listinách objevuje jméno Zdeňka z Chlumce. Byl to příslušník pozdějšího rodu Šternberků, kteří drželi Chlumec do roku 1397, kdy jej koupil Ota z Bergova. V prvních dvou staletích byl Chlumec malým poddanským městečkem s kostelem Nejsvětější Trojice a nedaleko na vršku stojící šternberskou tvrzí, o němž se zachovalo minimum písemných pramenů. Jedním z mála paprsků světla, pronikajících hustou clonou chlumeckého středověku, je zpráva z roku 1425 o dobytí města husity.

V pohusitském období žili v Chlumci četní nekatolíci včetně silné obce Jednoty bratrské. Významné změny se udály v době vlády rodu Pernštejnů v letech 1517–1547. Byl opevněn vodní hrad, založený v polovině 15. století, došlo k výstavbě renesančního kostela sv. Voršily, a také povýšení městečka na město, které získalo svůj znak. Roku 1547 se Chlumec na více než půl století stal komorním městem, tj. majetkem českého krále. Ve 2. polovině 16. století je doložena existence školy, významného literátského bratrstva a několika cechů.

Za třicetileté války byl Chlumec několikrát dobyt a vypleněn; nejhorší byl vpád Švédů roku 1634, kdy shořelo 13 městských privilegií. Ve druhé polovině 17. století se hospodářský život města, v němž bylo roku 1654 ze 122 domů 56 pustých, znovu zalidňovalo – počátkem 18. století v něm žilo tisíc obyvatel. V této době nastal největší rozkvět cechovních řemesel. Městskou samosprávu řídil magistrát, jehož členové měli také soudní pravomoc. Velké hospodářské ztráty přinesly městu války o Slezsko, kdy město dvakrát obsadili Prusové. Roku 1775 bránili obyvatelé spolu s vojskem město proti útočícím selským houfům.

Po napoleonských válkách zůstával Chlumec centrem panství Kinských. Pravomoc vrchnosti nad měšťany postupně slábla ve prospěch státu, i když činnost velkostatku nadále podstatně ovlivňovala život obyvatel. Starý hrad od požáru v roce 1745 sice chátral, ale stále v něm byl vinný sklep, bednářství, zelinářská zahrada, fíkovna a rozsáhlé stáje. Mimoto vlastnila vrchnost ve městě vinopalnu (nedávno zbořenou), koželužnu, zahradnictví, flusárnu na výrobu drasla, špitál, sádky, mlýn a pilu. Vrchnostenská úředníci, patřící k městské honoraci, obývali tzv. majorát. Celkový počet obyvatel v roce 1833 činil 2 864 osob, žijících v 319 domech.

Rok 1848 měl v Chlumci poklidný průběh; nejmarkantnějším projevem revoluce byl vznik Národní gardy, což byl fakticky rozšířený ostrostřelecký sbor. Roku 1850 se stal Chlumec soudním okresem v rámci politického okresu Nový Bydžov. Ve druhé polovině 19. století zažilo město rychlý hospodářský a populační růst, jakož i rozmach kulturních aktivit. Vznikaly nové dílny, továrny, hotel Liverpool a komunikace – od roku 1870 se jezdilo vlakem do Ostroměře, o dva roky později do Hradce Králové a od roku 1901 do

Městce Králové. Rodiště dramatika Klicpery se mohlo pochlubit ochotnickým divadlem, mužským i ženským pěveckým sborem a dalšími spolky, mezi nimiž nechyběl od roku 1883 Sokol.

Velkými změnami prošel Chlumeck v éře starosty Zikmunda Kozelky před první světovou válkou. Kromě impozantní novorenesanční budovy školy byla vybudována velkoryse pojatá ulice spojující centrum města s nádražím. Právě podél ní pak za první republiky vyrostlo několik veřejných budov, jež dnes neodmyslitelně patří k modernímu Chlumci nad Cidlinou.

